

תורתך שאלתי

עיון בפרשת השבוע בדרך שאלות ותשובות
גליון מס' 253 - לפרשת כי תצא תשפ"ו

הברכה והקללה הן מציאות מוחשית

וְרָגְמָהוּ כָּל אֲנָשִׁי עִירוֹ בְּאַבְנִים וָמֵת

(כא, כא)

פירש רש"י: "בן סורר ומורה נהרג על שם סופו... ויוצא לפרשת דרכים ומלסטם את הבריות, אמרה תורה: ימות זכאי ואל ימות חייב". דינו של רוצח במיתת סייף, ואילו סקילה חמורה ממנה.

מדוע בן סורר ומורה נידון בסקילה החמורה, אם הנימוק להריגתו, רק משום שעתיד להגיע לידי רציחה?

ישיב רבי חיים קניבסקי שאמנם העונש הקצוב לרוצח מהשורה הוא בסייף, אולם, ישנם אופני רציחה שפלים ואכזריים במידה יתרה, שמצד חומרתם ראויים הם למיתת סקילה. בן סורר ומורה צועד במדרון התאווה וההפקרות. התורה צפתה שבסופו יגיע לדרגה כה חמורה ואכזרית של רציחה המחייבת סקילה. משום כך, כשהוא נידון כעת על שם סופו, הרי הוא נידון לפי הדרגה החמורה והקיצונית ביותר אליה היה עתיד להגיע, ומשום כך נסקל באבנים.

רוצים להיערך עם רעיונות ודברי תורה לפרשת כי תצא? לחצו כאן

חשיבות האחדות לניצחון במלחמה

כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ

וְנָתַנּוּ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּיָדְךָ (כא, י)

מדוע כתוב "כי תצא" בלשון יחיד, ולא כתוב "כי תצאו", בלשון רבים, הרי למלחמה יוצאים לוחמים רבים?

ביאר ר' יהושע לייב דיסקין שהכתוב בא ללמדנו שרק כשבני ישראל מאוחדים ביניהם "כאיש אחד בלב אחד" הם זוכים לסייעתא דשמיא ולניצחון על אויביהם. וכפי שמצינו בדברי חז"ל (ויקרא רבא כו, ב) על דורו של אחאב: אף על פי שהיו עובדי ע"ז, היו מנצחים במלחמותיהם, וכל כך למה? מפני שהיו בשלום ובאחוה בין איש לרעהו. אולם, אם חלילה שורר פירוד הלבבות והם אינם מאוחדים, אין סייעתא דשמיא, ואין הקב"ה עומד לימינם להכניע את שונאיהם.

מעלתו וייחודו של הבכור

אֶת הַבְּכֹר בֶּן הַשְּׁנוּאָה יִכִּיר לְתֶת לוֹ פִּי שְׁנַיִם (כא, יז)

מהי מעלתו של הבכור, שבגינה זכה ליטול פי שנים בבכור?

ביאר ה'משך חכמה', שמעלת הבכור לא נמדדת רק בעצם היותו ראשון לבנים, אלא בכך שהוא זה שהפך את האיש ממעמד של יחיד לדרגה של 'אבא'. גם עם ישראל נקרא 'בכור', כפי שכתוב "בְּנֵי בְכֹרֵי יִשְׂרָאֵל" (שמות ד, כב), משום שבקבלת עול מלכות שמים ובאמונתם, הפכו כביכול את הקב"ה ל'אבא' וזכו למדרגת בכורה עליונה.

מעוניינים ברעיונות חינוכיים מפרשת השבוע?

שלחו את המילה 'רעיון' למייל

Office@shaalti.co.il

או לחצו כאן

לֹא תַחַרֵּשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמֹר יִחַדּוּ
(כב, י)

מדוע אסרה התורה לחרוש בשור ובחמור כשהם צמודים זה לזה?

מבארים בעלי התוספות ב'דעת זקנים', שטבע השור שמעלה גרה ולועס מאכלו זמן רב, הרבה יותר מהחמור, שבולע מיד את מאכלו ואינו מעלה גרה. כשחורשים שניהם יחד שומע החמור את השור בלעסו, **והדבר גורם לו צער רב**. הוא סבור שהבעלים נתן לשור מספוא רב יותר, והפלה אותו לטובה. משום כך הקפידה התורה ואסרה לחרוש בשור וחמור יחד. **כמה גדולה זהירותה של תורה בכל הנוגע ל'צער בעלי חיים'.**

אם הדברים אמורים בחמור, בעל חיים מחוסר דעת, שכל קנאתו נובעת מדמיונות וטעות בחישובו, קל וחומר **כמה מוטל עלינו להיזהר שלא לצער אף אדם**, גם במקום שאין הצדק עמו והרגשתו הרעה נובעת מטעות או מדמיון בלבד.

שכירת בלעם לקלל את עם ישראל

עַל דְּבַר אֲשֶׁר לֹא קִדְמוּ אֹתְכֶם בְּלַחֵם וּבַמֵּים... וְאֲשֶׁר שָׂכַר עֲלֶיךָ אֶת בְּלָעַם
(כג, ה)

מדוע פתחה התורה בלשון רבים 'אֲשֶׁר לֹא קִדְמוּ' ובהמשך עברה ללשון יחיד וכתבה 'וְאֲשֶׁר שָׂכַר'?

ביאר ה'פתשגן הדת' שבענין ההימנעות מהקדמת לחם ומים שוו עמון ומואב זה לזה, **שניהם חטאו כאחד בהיעדר הכרת הטוב ובחוסר חסד**, ולפיכך נקטה התורה בלשון רבים ("לא קִדְמוּ"). אולם בנוגע לשכירת בלעם, היתה זו יוזמה מואבית בלבד, שכן **זקני מדין פרשו מהעצה לאחר שהבינו שאין בה תועלת** (כדברי רש"י בפרשת בלק כב, ז). משום כך, נכתבה שכירת בלעם בלשון יחיד, כשהיא מוסבת על מואב לבדו.

עַל דְּבַר אֲשֶׁר לֹא קִדְמוּ אֹתְכֶם בְּלַחֵם וּבַמֵּים בְּדֶרֶךְ בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרַיִם
(כג, ה)

מהו שורש חטאם החמור, הרי בני ישראל אכלו מן, שירד מהשמים ושתו מים מבאר מרים, ולא היו זקוקים לא ללחם ולא למימיהם?

ביאר רבי יהונתן אייבשיץ שתכונת עם ישראל "גומלי חסדים". ויש לקרב כל מי שמחזיק במידת החסד. לעומת זאת, מי שאוטם את לבבו ואינו מוכן לגמול חסד, מציב חיץ בינו לבין קדושת ישראל. מהותה של מידת החסד האמיתית אינה תלויה בשאלה האם הנזקק חסר דבר מה. **גומל חסדים אמיתי אינו מדקדק בציציותיו של העומד לפניו ואינו בוחן האם הוא 'זקוק' לסיוע**. הוא עורך שולחן ומזמין בסבר פנים יפות ומעניק תחושה חמה ומכבדת, ללא קשר למצבם החומרי של הולכי הדרכים.

רוצים להכין בקלות שיעור תורה מרתק?

מבצע מיוחד לתחילת שנת הלימודים
השו"ת שלך
להצלחה בשיעור

לרגל שנת
הלימודים
החדשה

רק
297
במקום 390

ובנוסף
מתנה בשווי -
55
נח
רבי המכר
'מה שאלוהי'
על גבייתו וסודו

ספרי 'תורתך שאלתי'
על בראשית שמות

הזמינו כעת
והספרים בדרך אליכם
052-9453811

לחצו על התמונה והכנסו לקישור

מלאו חינוך
על פתח הבית
קוד קופון 'אלול'

עם 'תורתך שאלתי' אין יותר שאלות